

Sygnatura akt VI GC 316/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2020r.

Sąd Rejonowy w Wałbrzychu, VI Wydział Gospodarczy w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia Łukasz Kozakiewicz

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2020r. na posiedzeniu niejawnym1 sprawy

z powództwa **A. H. (H.), B. H., M. R. – H.**

przeciwko **(...) Spółki Akcyjnej w Ł.**

o zapłatę

I. powództwo oddała,

II. zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kwotę 3.617,- zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych 00/100) tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 3.600,- zł (trzy tysiące sześćset złotych 00/100) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

/SSR Łukasz Kozakiewicz/

UZASADNIENIE

Powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego kwoty 225.142,98 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie i kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu podał, że łączyła ich pozwanym umowa ubezpieczenia mienia, w tym budynku przy ul. (...) w S.. W dniu 10 marca 2019r. na skutek wiatru doszło do zawalenia się drzewa na w/w budynek. Powodowie oszacowali wysokość szkody na kwotę 34.646,97 zł. W postępowaniu likwidacyjnym pozwany uznał i wypłacił kwotę 12.503,99 zł.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 24 lipca 2020r. sygn. akt VI GNc 371/20, nakazano pozwanemu aby zapłacił na rzecz powodów kwotę 22.142,98 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 10 kwietnia 2019r. oraz kwotę 3.525,- zł tytułem kosztów procesu.

W sprzeciwie od tego nakazu pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia. Nie negując swojej odpowiedzialności za naprawienie szkody w ubezpieczonym mieniu, zakwestionowała wyliczoną przez powodów wysokość szkody. Wskazał że odszkodowanie ustalono prawidłowo, zgodnie z ogólnymi warunkami ubezpieczenia. Zarzucił, że powodowie nie wykazali zasadności roszczenia co do wysokości i zakresu szkody a także poniesionych kosztów naprawy. Zakwestionował żądanie zasądzenia odsetek.

Sąd ustalił.

Strony łączyła umowa ubezpieczenia mienia na okres od 8 lutego 2019r. do 7 lutego 2020r., potwierdzona polisą Nr (...), obiecująca ubezpieczenie nieruchomości od wszystkich ryzyk (w tym upadek przedmiotów na ubezpieczone mienie – nie będący następstwem działania ludzkiego upadek na ubezpieczone mienie drzew lub ich elementów, części budynków, budowli lub innych przedmiotów nie należących i nie będących w użytkowaniu Ubezpieczonego – § 1 ust. 4 pkt 112 OWU) wraz z dodatkowymi: przepięciem, przeciążeniem, powodzią, wandalizmem, ze zniszczoną franszyzą, z sumą ubezpieczenia dla budynku (znajdujący się w miejscu ubezpieczenia trwale związany z gruntem obiekt

budowlany posiadający zezwolenie na użytkowanie oraz posiadający fundamenty i dach, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, stanowiący całość techniczną i użytkową wraz z: wbudowanymi/zamontowanymi na stałe urządzeniami technologicznymi, instalacjami wraz z ich wyposażeniem, urządzeniami technicznymi zapewniającymi wykorzystanie budynku zgodnie z jego przeznaczeniem za wyjątkiem mienia stanowiącego maszyny i urządzenia wykorzystywane do prowadzenia działalności wykonywanej w budynku, na trwałe zamocowanymi elementami wykończeniowymi, za które uważa się m.in.: okucia zewnętrzne, stolarkę okienną i drzwiową, oszklenia, balustrady, okładziny, podłogi, tynki, powłoki malarskie, meble wbudowane oraz elementami zewnętrznymi budynku – § 1 ust. 4 pkt 7 OWU) – 1.296.500,- zł; dla elementów zewnętrznych budynku (markizy, anteny, lampy, zewnętrzne części klimatyzatorów, urządzenia służące do konwersji energii promieniowania słonecznego na energię ciepłą lub elektryczną, np. kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, zewnętrzne elementy instalacji alarmowych; w ubezpieczeniu od kradzieży z włamaniem, rabunku i dewastacji za elementy zewnętrzne budynku przyjmuje się również siłowniki i automatykę bram zamontowaną w ogrodzeniu – § 1 ust. 4 pkt 55 OWU) – 3.000,- zł, kalkulowanych według wartości nowej (wartość odpowiadająca kosztom odtworzenia mienia do stanu nowego – § 1 ust. 4 pkt 119 OWU) ze stałą sumą ubezpieczenia. Wysokość szkody i należne odszkodowanie w doniesieniu do: budynków, objętych ubezpieczeniem w wartości nowej podstawę ustalenia wysokości odszkodowania stanowią koszty odbudowy lub remontu uszkodzonego obiektu z zachowaniem dotychczasowej konstrukcji, wymiarów, rodzaju zastosowanych materiałów i wyposażenia potwierdzone kosztorysem, przedłożonym przez Ubezpieczonego i wykonanym zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen dla robót budowlanych stosowanymi w budownictwie; elementów zewnętrznych budynku objętych ubezpieczeniem w wartości nowej podstawę ustalenia wysokości odszkodowania stanowią koszty nabycia mienia tego samego rodzaju, typu i wydajności lub koszt naprawy (§ 59 ust. 1 pkt 1 ppkt a i pkt 2 ppkt a OWU). Odszkodowanie będzie wypłacane wraz z podatkiem VAT, pod warunkiem że Ubezpieczający/Ubezpieczony nie ma możliwości odliczenia podatku VAT oraz, że suma ubezpieczenia została zadeklarowana do ubezpieczenia wraz z podatkiem VAT – wartość brutto (§ 60 ust. 4 OWU).

Dowód: polisa Nr (...) – k. 15 – 16; OWU – k. 74 – 98.

W dniu 10 marca 2019r. na skutek zaważenia drzewa na skutek silnego wiatru doszło do uszkodzenia objętego ubezpieczeniem budynku powodów przy ul. (...) w S..

Besporne

W sporządzonym na zlecenie powód kosztorysie, koszty naprawy budynku powodów przy ul. (...) w S. ustalono na 28.168,27 zł netto, tj. 34.646,97 zł brutto.

Dowód: kosztorys – k. 20 – 43.

Na skutek przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego, pozwany ustalił odszkodowanie na łączną kwotę 12.503.99 zł, którą wypłacił w okresie kwiecień – lipiec 2019r.

Dowód: pismo z dn. 8.04.2019r. – k. 106 – 107, pismo z dn. 9.07.2019r. – k. 108, weryfikacja kosztorysu naprawy – k. 109 – 118, potwierdzenia przelewu – k. 17, 18.

Pismem z dnia 18 lutego 2020r., wysłanym do pozwanego pocztą w dniu 18 lutego 2020r., powodowie domagali się zapłaty kwoty 22.142,88 zł w terminie 5 dni, tytułem brakującej części odszkodowania.

Dowód: pismo z dn. 18.02.2020r. z potwierdzeniem nadania – k. 19, 18a.

Sąd zważył.

Z uwagi na spełnienie przesłanek z art. 148¹ § 1 k.p.c., sprawę rozstrzygnięto na posiedzeniu niejawnym.

Stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd ustalił na podstawie powołanych przez obie strony dowodów z dokumentów – prawdziwości i rzetelności których żadna z nich nie zaprzeczyła, co pozwalało uznać je za właściwe i miarodajne źródło informacji o stanie faktycznym sprawy.

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd pominął dowód z akt szkodowych (o przeprowadzenie którego wnosili obie strony), w zakresie w jakim strony nie wskazały na konkretne, znajdujące się w tych aktach dokumenty. Powołanie jedynie okoliczności na jakie dowód z tych akt winien zostać przeprowadzony jak również opisanie środka dowodowego w miejsce jego wskazania jest bowiem niewystarczające i skutkowałoby w istocie przeniesieniem na Sąd obowiązku doboru środków dowodowych, co jest niedopuszczalne w świetle zasady kontrydiktoryjności i równości stron procesu.

Z kolei w oparciu o przepis art. 235² § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c. pominięto dowód z opinii biegłego, o przeprowadzenie którego wnosił pozwany. Stosownie do zasady wyrażonej w art. 6 k.c., potwierdzanej w art. 232 k.p.c., obowiązek dowodzenia określonego faktu obciąża stronę, która wywodzi z niego skutki prawne. W niniejszej sprawie powodowie domagali się zasądzenia brakującej części odszkodowania – ponad kwotę zapłaconą przez pozwanego w postępowaniu likwidacyjnym. To powodów obciążał zatem obowiązek wykazania, że wysokość szkody przenosiła kwotę uznaną przez pozwanego, tym bardziej że stanowisko to pozwany zaprezentował już w postępowaniu likwidacyjnym i podtrzymał w niniejszej sprawie. Podkreślenia wymaga, że pozwany nie poprzestał na samym zaprzeczeniu roszczeniu powodów, ale dokonał szczegółowej weryfikacji każdej pozycji przedstawionego przez nich kosztorysu. Obligowało to powodów do podjęcia inicjatywy dowodowej w celu wykazania, że ustalona przez nich wartość robót służących usunięciu szkody, a tym samym wartość należnego im odszkodowania była prawidłowa. Co za tym idzie, ewentualny wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność wysokości szkody winno pochodzić od powodów a nie pozwanego. To na powodach w pierwszej kolejności ciążył obowiązek udowodnienia roszczenia, a tym samym pozwany nie ma obowiązku już na wstępie dowodzenia, że kierowane do niego roszczenia są bezzasadne (**vide:** wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 24 lipca 2018r., sygn. akt I AGa 192/18). Proces nie może bowiem polegać jedynie na dowodzeniu, że roszczenie jest bezzasadne, a tak byłoby gdyby uprzednio nie przedstawiono kompletu dowodów na jego poparcie (**vide:** wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 24 czerwca 2020r., sygn. akt I ACa 271/20; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 15 maja 2020r., sygn. akt I AGa 42/20). Mając na uwadze zasadę kontrydiktoryjności i równości stron procesu, brak było podstaw do przeprowadzenia dowodu służącego ustaleniu faktu, z którego skutki prawne wywodzili powodowie – na wniosek pozwanego, którego wykazanie tej okoliczności nie obciążało. Nie ma przy tym znaczenia, że pozwany wnioskując o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego dążył do wykazania, że to przyjęta przez niego wysokość szkody była prawidłowa. Opinia biegłego określałaby koszt naprawy uszkodzonego budynku w sposób obiektywny i mogłaby okazać się korzystna dla którejkolwiek ze stron. Niemniej obowiązek pozwanego podjęcia inicjatywy dowodowej w celu obalenia roszczenia aktywuje się dopiero z chwilą, gdy powód wyczerpał dostępne środki dowodowe w celu wykazania faktów mających potwierdzić to roszczenie co do zasady i wysokości (**vide:** wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 13 września 2012r., sygn. akt III AUa 326/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 9 lutego 2018r., sygn. akt I ACa 794/17; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 stycznia 2019r., sygn. akt I ACa 784/18). Jednocześnie strona, zobligowana do wykazania określonego faktu nie może liczyć na to że wyręczy ją w tym przeciwnik. Należy mieć na uwadze, że zbędnym jest prowadzenie dowodów na okoliczność, której wykazanie nie obciąża strony wnioskującej o jego przeprowadzenie – nawet jeśli jest ona istotna dla rozstrzygnięcia z punktu widzenia okoliczności obciążających stronę przeciwną. Jeśli zatem pozwany domagał się przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, mimo że to powodowie winni z takim wnioskiem wystąpić (nota bene już w pozwie – art. 458⁵ § 1 k.p.c. – zważywszy że znane im było stanowisko pozwanego co do wysokości szkody), to powodowie nie mogli zaniechać w tym zakresie inicjatywy dowodowej. Wobec reprezentowania obu stron przez zawodowych pełnomocników, brak było uzasadnienia dla dopuszczenia i przeprowadzenia tego dowodu z urzędu.

Na podstawie przeprowadzonych dowodów ustalono istotne okoliczności sprawy obejmujące fakt zawarcia między stronami umowy ubezpieczenia oraz wystąpienia zdarzenia stanowiącego ryzyko ubezpieczeniowe objęte tą umową a także przebieg postępowania likwidacyjnego.

Zgodnie z art. 805 § 1 i 2 pkt 1 k.c., przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie – przy ubezpieczeniu majątkowym – określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku. Po myśli art. 821 k.c., przedmiotem ubezpieczenia majątkowego może być każdy interes majątkowy, który nie jest sprzeczny z prawem i daje się ocenić w pieniądzu. Granice odpowiedzialności ubezpieczyciela limituje z jednej strony suma ubezpieczenia ustalona w umowie z jednej strony (art. 824 § 1 k.c.), z drugiej zaś wysokość szkody (art. 824¹ § 1 k.c.).

W niniejszej sprawie poza sporne pozostawało, że pozwany ponosił co do zasady odpowiedzialność za skutki zdarzenia z dnia 10 marca 2019r. Pozwany nie kwestionował tej odpowiedzialności w postępowaniu likwidacyjnym ani w niniejszej sprawie. Spór obejmował wysokość należnego powodowi odszkodowania. Odszkodowanie to winno odpowiadać kosztom przywrócenia uszkodzonego budynku do stanu nowego – zgodnie z treścią umowy ubezpieczenia i Ogólnymi Warunkami Ubezpieczenia. Na zlecenie powód sporządził kosztorys naprawy przewidujący jej koszt w wysokości 28.168,27 zł netto. Pozwany w postępowaniu likwidacyjnym uznał, że wysokość odszkodowania winna wynosić 12.503,99 zł. Skoro zatem powodowie zdecydowali się na dochodzenie roszczenia ponad zapłaconą przez pozwanego kwotę, zobligowani byli do powołania dowodów na jego poparcie. Materiał dowody obejmuje zaś jedynie dokumenty prywatne w postaci kosztorysu sporządzonego na zlecenie powodów oraz jego wersji obejmującej weryfikację poszczególnych pozycji, sporządzonej przez pozwanego. Jakkolwiek zostały one zapewne sporządzone przez osoby dysponujące fachową wiedzą z zakresu budownictwa, to jednak z punktu widzenia przepisu art. 245 k.p.c. stanowią dokumenty prywatne, a zatem potwierdzają jedynie zawarte w nich oświadczenia osób które je sporządziły. Wyrażona w art. 6 k.c. zasada rozkładu ciężaru dowodu obciąża każdą ze stron do wykazania faktów, z których wywodzą skutki prawne. W niniejszej sprawie faktem tym jest rzeczywisty koszt naprawy nieruchomości powodów. Rzutuje on zarówno na ocenę zasadności roszczeń powodów jak i zakres odpowiedzialności pozwanego. Rzeczą powodów było zatem powołanie dowodów potwierdzających zasadność wartości przyjętych w sporządzonym na ich zlecenie kosztorysie, zaś pozwanego – na okoliczność zasadności wartości wynikłych z weryfikacji tego kosztorysu. Co do zady właściwym dowodem byłaby tu opinia biegłego. W ocenę Sądu inicjatywa dowodowa winna tu w pierwszej kolejności obciążać powodów. Jak wskazano wyżej, aktywność procesowa pozwanego, związana z wykazywaniem braku podstaw do uwzględnienia roszczenia aktywuje się dopiero po wypraniu przez powoda środków służących jego udowodnieniu. W przeciwnym wypadku proces sprowadzałby się nie do oceny zasadności powództwa a skuteczności obrony przeciwko niemu – jeszcze przed ustaleniem czy jest ono zasadne. Specyfika niniejszej sprawy, w której dowód z opinii biegłego mógłby potwierdzić stanowisko każdej strony, nie zmienia jednak faktu, że w pierwszym rzędzie winien on zostać powołany przez powodów. Należy pamiętać, że wiąże się to z określonymi rygorami procesowymi. Po pierwsze, powodowi zgłosić go uwzględnieniem art. 458⁵ § 1 k.p.c., co w realiach niniejszej sprawy, w której pozwany już na etapie postępowania likwidacyjnego kwestionował wysokość szkody podawaną przez powodów, oznacza obowiązek powołania go w pozwie. Takiej inicjatywy powodowie bezspornie nie podjęli. Oczywiście powodowie nie mają obowiązku antycypowania inicjatywy procesowej pozwanego i przeciwdziałania niej już w pozwie. Nie dotyczy to jednak sytuacji, gdy stanowisko pozwanego jest im już znane. W przeciwnym wypadku powód mógłby w skrajnym wypadku poprzestać na sformułowaniu samego roszczenia, bez jego wykazania licząc na bierną postawę pozwanego. Po wtóre, zgłoszenie wniosku o przeprowadzenie dowodu wiążącego się z wydatkami pociąga za sobą konieczność uiszczenia odpowiedniej zaliczki (art. 130⁴ k.p.c.), od czego przeprowadzenie tego dowodu jest uzależnione. Strona podejmująca inicjatywę dowodową musi się zatem liczyć z obowiązkiem pokrycia w/w zaliczki. Nie podoba więc obciążać nim stronę, na której – na danym etapie postępowania – ciężar dowodu nie spoczywa. W tym stanie rzeczy, brak zgłoszenia przez powodów wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego (i oddalenie podobnego wniosku zgłoszonego przez pozwanego, z uwagi na brak po jego stronie ciężaru dowodu), spowodował że roszczenie co do

wysokości nie zostało udowodnione. Spór co do prawidłowości kosztorysu sporządzonego na zlecenie powodów wykluczał bowiem możliwość rozstrzygnięcia sprawy wyłącznie w oparciu o ten dokument.

Jedynie na marginesie należy dodać, że powodowie roszczenie swoje sformułowali w kwocie brutto, podczas gdy zgodnie z postanowieniami § 60 ust. 4 OWU, tak skalkulowane odszkodowanie służy jedynie w razie braku możliwości odliczenia przez ubezpieczonego zapłaconego podatku towarów i usług od podatku należnego.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 105 § 2 k.p.c. Powództwo zostało oddalone w całości w związku z czym pozwanemu przysługiwał zwrot wszystkich poniesionych w sprawie kosztów procesu. Poniesione przez pozwanego koszty procesu wynosiły łącznie 3.617,- zł i obejmowały: koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3.600,- zł (§ 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – Dz. U. poz. 1804 z późn. zm.) i koszty opłaty skarbowej uiszczony od złożonego dokumentu pełnomocnictwa w wysokości 17,- zł. Nie znalazł odzwierciedlenia w treści sentencji wniosek strony powodowej o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia. Odsetki te należą się bowiem stronie na rzecz której zasadzono koszty procesu z mocy samego prawa i nie ma potrzeby dodatkowego uwidaczniania tego w treści sentencji wyroku orzeczenia (**vide:** postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2019r., sygn. akt V CZ 50/19)..

Z tych przyczyn orzeczono jak w pkt II wyroku.

/SSR Łukasz Kozakiewicz/

1 art. 148¹ § 1 k.p.c.